

Rapport

Rapport over een klacht over de politie-eenheid Rotterdam en de officier van justitie te Rotterdam.

Datum: 17 januari 2014

Rapportnummer: 2014/003

Aanleiding

Op 23 maart 2011 ging de politie bij de woning van verzoekster langs. Verzoekster zou zich schuldig hebben gemaakt aan diefstal van een pony. Op het terrein rond de woning trof de politie vijf pony's aan, maar deze bleken niet gestolen. Wel trof de politie een pony aan die er volgens de politie zeer slecht aan toe was. Een door de politie ingeschakelde dierenarts heeft deze pony, genaamd B., ter plekke na verkregen toestemming van de officier van justitie laten inslapen. Verzoekster was op dat moment al aangehouden en overgebracht naar het politiebureau. Zij was zeer ontstemd toen ze de volgende dag vernam dat haar pony tegen haar wil was geëuthanaseerd.

De klacht die zij indiende over het optreden van de politie, werd op 7 december 2012 door de beheerder van de regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid ongegrond verklaard. Verzoekster kon zich daar niet in vinden en wendde zich tot de Nationale ombudsman. In een persoonlijk gesprek op het bureau van de Nationale ombudsman heeft zij haar klacht toegelicht. Op 7 februari 2013 heeft de Nationale ombudsman een onderzoek ingesteld.

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de politie Rotterdam en de officier van justitie te Rotterdam onzorgvuldig en onprofessioneel hebben gehandeld, door op 23 maart 2011 haar pony door een dierenarts te laten euthanaseren.

Standpunt verzoekster

Verzoekster begrijpt nog steeds niet waarom haar toen 3-jarige pony B. op de bewuste dag ter plekke moest worden geëuthanaseerd. Zij had het dier een paar weken daarvoor nog voor meer dan 3000 euro door dierenarts H. van een gespecialiseerde kliniek voor paarden laten opereren, in verband met een botbreuk in zijn schouder. Die operatie was niet geheel geslaagd. Kosteloos zou het dier door de kliniek opnieuw worden geopereerd, maar verzoekster heeft daar van af gezien en het dier in overleg met een andere dierenarts op 12 maart 2011 naar huis gehaald. Pony B. stond sindsdien onder behandeling van deze dierenarts, de heer M. Op 23 maart 2011 was het dier niet hersteld, maar het kreeg volgens verzoekster wel alle noodzakelijke verzorging en medicatie. Volgens verzoekster was er kans op genezing. Verzoekster heeft de indruk dat de politie uit teleurstelling vanwege het niet aantreffen van gestolen paarden haar frustratie heeft geuit op pony B. De politie zou anders voor niets met groot materieel zijn uitgerukt.

Ook vindt verzoekster dat de politie (en dan met name de twee betrokken politieambtenaren van de bereden brigade) en de betrokken officier van justitie

onzorgvuldig te werk zijn gegaan en onvoldoende deskundig zijn om de gezondheidstoestand van paarden te beoordelen. Een van de betrokken politieambtenaren heeft volgens verzoekster verklaard dat hij voor de euthanasie overleg heeft gehad met de dierenarts H., die de pony eerder had geopereerd. Volgens verzoekster is dat pas ná de euthanasie geweest. Haar moeder had de specialist daarvoor wel aan de lijn gehad, maar de politie zou hem over tien minuten terugbellen. Na drie kwartier belde de specialist haar moeder zelf op en moest zij hem vertellen dat het dier geëuthanaseerd was. Volgens de moeder van verzoekster was de specialist verbijsterd over dit besluit. Volgens verzoekster is er evenmin overleg geweest met dierenarts M., waar pony B. op 23 maart 2011 onder behandeling was. De behandelend dierenarts heeft dit op 2 april 2012 schriftelijk aan haar bevestigd.

De ingeschakelde dierenarts stond volgens verzoekster ook onder grote druk van de politie. Verzoekster voelt zich hierin gesterkt door een brief die de politie naderhand, op 29 mei 2012 aan dierenarts G. heeft gestuurd. De politie stuurde G. een rapport van bevindingen, omdat daaruit bleek dat *'zij op 23 maart 2011 op verzoek van de politie onderzoek heeft gedaan naar verwaarlozing van een pony. Na verkregen toestemming van de officier van justitie heeft u op verzoek van de politie de pony geëuthanaseerd'*.

Uitspraak politierechter 5 april 2012

Verzoekster heeft uiteindelijk een dagvaarding ontvangen voor heling van een pony en voor het overtreden van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren terzake haar inmiddels geëuthanaseerde pony B. Meer specifiek zou verzoekster op dit laatste punt tegen het advies van de behandelend dierenarts in hebben afgezien van verdere verzorging en de pony naar haar terrein hebben overgebracht, zou ze het dier met gebroken, deels ontstoken been en zonder medische verzorging in een weiland hebben laten staan en zou ze het dier niet tijdig hebben laten euthanaseren. Verzoekster werd op 5 april 2012 door de politierechter veroordeeld voor heling, maar vrijgesproken van het overtreden van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren terzake haar pony B.

Uitspraak Veterinair tuchtcollege 25 juli 2013

Verzoekster diende eveneens een klacht in bij het veterinair tuchtcollege over dierenarts G., die haar pony had geëuthanaseerd. Verzoekster vond dat G. de pony onnodig en op basis van onvoldoende onderzoek en informatie had laten inslapen. Het veterinair tuchtcollege verklaarde de klacht gegrond. Voor zover van belang overwoog het college daartoe als volgt. Gezien de informatie die G. van de ambtenaren van de bereden politie had gekregen (dat verzoekster het paard tegen het behandeladvies van de gespecialiseerde kliniek niet had laten opereren en naar huis had genomen) en haar eigen bevindingen, viel te begrijpen dat G. concludeerde dat er sprake was van een situatie zonder reëel perspectief. Het paard leed pijn, was er slecht aan toe en had een open wond op de plek van de operatie. Onder die omstandigheden achtte het college euthanasie een

verdedigbare optie. Echter, nu verzoekster daarmee niet instemde, had G. eerst nader klinisch onderzoek moeten doen en zelf (aanvullende) informatie moeten inwinnen bij de kliniek en de dierenarts die het paard onder behandeling had, alvorens te besluiten om het paard te euthanaseren. Hoewel het college niet zonder meer wilde meegaan in de stelling van verzoekster dat het paard alle potentie had om te genezen, was ook onvoldoende gebleken van een acute noodsituatie op grond waarvan euthanasie niet kon worden uitgesteld. Het college toonde wel begrip voor de zeer hectische omstandigheden waaronder G. haar werk moest doen en de grote druk die van verschillende kanten op haar werd uitgeoefend. De dierenarts werd een waarschuwing opgelegd.

Standpunt politiechef eenheid Rotterdam

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de politiechef van de eenheid Rotterdam bij brief van 25 maart 2013 weten dat hij het politieoptreden zorgvuldig en professioneel achtte, gelet op de achtergrond en de vakkennis van de betrokken politieambtenaren en gelet op het feit dat de politiemensen onafhankelijk van elkaar de mening van twee dierenartsen hadden vernomen. Hij verwees naar het eerdere oordeel van de korpsbeheerder en naar een proces-verbaal waarin de betrokken politieambtenaren het relaas op 23 maart 2011 hebben beschreven.

Proces-verbaal met betrekking tot de gebeurtenis op 23 maart 2011

Voor zover van belang en samengevat hebben de twee politieambtenaren van de bereden brigade het volgende vastgelegd over de gebeurtenis op 23 maart 2011.

Op verzoek van de recherche zijn zij bij het onderzoek betrokken naar de diefstal van een pony. Omstreeks 11.30 uur arriveerden zij met hun collega's bij de woning van verzoekster. De vijf pony's werden door hen gecontroleerd. De politieambtenaren zagen dat een van de pony's er zeer slecht aan toe was. Zij zagen dat zijn been rechtsvoor doorhing en kennelijk versleten pezen had. Zij zagen dat het linker voorbeen door de pony ontlast werd. Zij zagen dat het been dik was en dat er een open wond op zat waar pus uit liep en die al enig tijd geen verzorging had gehad. Het been voelde warm aan. De politieambtenaren besloten een dierenarts in te schakelen. Korte tijd later arriveerden verzoekster en haar ouders. Die reageerden emotioneel op de aanwezigheid van de politie. Verzoekster vertelde dat de pony zijn been had gebroken en dat ze na een rondgang langs verschillende dierenartsen uiteindelijk een dierenarts bereid had gevonden om het dier te opereren. Dit is gebeurd door dierenarts H. Verzoekster heeft het dier na de operatie opgehaald uit de kliniek, tegen het advies van de dienstdoend dierenarts van de

kliniek. Volgens de kliniek moest het dier opnieuw worden geopereerd en mocht het niet worden vervoerd. Verzoekster heeft ervoor moeten tekenen dat ze desondanks het dier mee naar huis heeft genomen. Deze verklaring heeft ze aan de politieambtenaren getoond.

Een van de betrokken politieambtenaren, de heer K., heeft telefonisch contact gehad met de dierenarts H. H. had de pony geopereerd, maar de in het been geplaatste schroeven waren kromgetrokken. H. had verzoekster geadviseerd de pony opnieuw te opereren, maar verzoekster stemde daar niet mee in.

De door de politie opgeroepen dierenarts, mevrouw G., constateerde ter plaatse dat de pezen van het rechter voorbeen zodanig waren uitgerekt, dat zij hun functie hadden verloren, dat het linker voorbeen gebroken was geweest en dat dit onder chirurgische behandeling was gezet, het linker voorbeen dik was, warm aanvoelde en kennelijk ontstoken was, er een open wond op het linker voorbeen zat waar pus uit liep, de pony ernstig vermagerd was en dat er voer bleef liggen (de pony at kennelijk slecht), het tandvlees van de pony wit was en de pony kennelijk in shock verkeerde, en dat de pony een zeer ernstige vorm van hoefbevangenheid had. G. adviseerde de betrokken politieambtenaren dat de pony zo snel mogelijk moest worden geëuthanaseerd.

Verzoekster reageerde hier heel emotioneel op en zij werd (op grond van een eerder afgegeven machtiging) buiten heterdaad aangehouden door de recherche. Ze gaf geen toestemming voor de euthanasie. Daarop hebben de betrokken politieambtenaren contact opgenomen met de heer D. van de Landelijke Inspectie Dienst. Deze adviseerde contact op te nemen met de officier van justitie om toestemming te vragen voor de euthanasie. De betrokken politieambtenaren hebben het dier in beslag genomen op grond van de artikelen 36 en 37 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en na telefonisch verkregen toestemming van de officier van justitie is het dier door dierenarts G. op verzoek van de politie geëuthanaseerd.

Eerdere oordeel korpsbeheerder

De korpsbeheerder had eerder reeds geoordeeld dat hij de klacht ongegrond achtte. Hij baseerde zijn oordeel op de verklaringen die de betrokken politiemensen hadden afgelegd. Zij hadden verklaard dat zij al geruime tijd werkzaam zijn bij de bereden brigade en opgeleid zijn in het herkennen van medische situaties en ziektebeelden bij paarden. Beide betrokken ambtenaren hebben verklaard nog niet eerder een zo ernstige situatie te hebben aangetroffen als op 23 maart 2011. Zij hebben er bewust voor gekozen om niet de dierenarts die optreedt voor de bereden brigade te raadplegen, maar een onafhankelijk dierenarts, verbonden aan een paardenkliniek. Deze dierenarts, kwam na overleg met haar vader, een gepensioneerd dierenarts, die ook aanwezig was, tot de conclusie dat euthanasie de enige optie was. Politieambtenaar K. heeft verder nog verklaard dat dierenarts H. hem telefonisch had meegedeeld dat pony B. zonder nieuwe operatie geen

kans had op genezing. Dierenarts M. (waar pony B. onder behandeling stond) is voor de euthanasie niet meer geraadpleegd, omdat K. inmiddels de mening van twee dierenartsen kende en het naar zijn visie duidelijk was wat er moest gebeuren. Ook had K. geconstateerd dat verzoekster zou 'shoppen' langs verschillende dierenartsen, wat K. de indruk gaf dat verzoekster geen vertrouwen in één dierenarts had gedurende lange periode. Ook was van belang dat verzoekster volgens de politieambtenaren zeer geëmotioneerd was en niet voor rede vatbaar. De korpsbeheerder twijfelde al met al niet aan de deskundigheid en kennis van de betrokken politieambtenaren en dat zij vanuit hun ervaring en deskundigheid op een juiste manier hebben gehandeld en oordeelde dat de klacht ongegrond was. Tijdens de informele klachtbehandeling had de plaatsvervangend districtschef al de klacht van verzoekster, dat er in de hoog opgelopen emoties door de aanwezigen op 23 maart 2011, maar ook door een van de politieambtenaren woorden zijn gebruikt die beter niet gebruikt hadden kunnen worden, gegrond verklaard.

Verklaring politieambtenaar K.

In het kader van het onderzoek stelde de Nationale ombudsman aan politieambtenaar K. nog enkele aanvullende vragen. Voor zover van belang verklaarde hij nog het volgende.

K. verklaarde dat hij nog steeds achter de wijze van handelen van destijds stond. Er was in zijn ogen zeer zorgvuldig gehandeld. Voor zover K. zich kon herinneren heeft hij voor de euthanasie overleg gevoerd met specialist H. Die vertelde dat de pony uitbehandeld was. In zijn loopbaan bij de bereden politie had K. niet eerder een dergelijk schrijnende situatie aangetroffen. Een andere mogelijkheid dan de pony te euthanaseren was er niet, aldus K, en die mening werd gedeeld door de dierenarts die ter plaatse is geroepen. Het dier was er zo slecht aan toe, dat ze het ook niet staand in een trailer konden vervoeren naar een andere plek. En als ze het dier zouden achterlaten en niets zouden doen, dan hadden ze het dier aan zijn lot overgelaten, terwijl het uitzichtloos leed. K. was er overigens van overtuigd dat verzoekster het beste voor heeft met dieren, maar in haar activisme voor het welzijn van dieren in dit geval uit het oog was verloren dat het soms niet langer gaat en euthanasie de enige mogelijkheid is.

Verklaring dierenarts H.

In het kader van het onderzoek verklaarde dierenarts H. desgevraagd dat hij voor de euthanasie van de pony van verzoekster telefonisch contact heeft gehad met een van de politieambtenaren ter plaatse. Ook bevestigde hij op dat verzoekster de pony tegen zijn advies in naar huis had gehaald. Hij vond dit onverantwoord, gezien de toestand van de pony.

Standpunt minister van Veiligheid en Justitie

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 21 juni 2013 voor zover van belang en samengevat het volgende weten.

De officier van justitie werd op 23 maart 2011 gebeld door een van de betrokken ambtenaren van de bereden brigade met een beschrijving van de gezondheidstoestand van de pony. Om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen, heeft de officier van justitie contact opgenomen met de dierenarts ter plaatse, mevrouw G. Zij vertelde dat er sprake was van ondraaglijk lijden en dat het dier niet te genezen was. Hierop heeft de officier van justitie besloten dat het dier in beslag moest worden genomen en de dierenarts het zou laten inslapen.

Verzoekster werd verdacht van overtreding van artikel 37 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Dit artikel verbiedt de houder van een dier het dier de nodige verzorging te onthouden. Op grond van artikel 121 lid 1 van diezelfde wet is overtreding van artikel 37 een misdrijf. Het dier is vervolgens in beslag genomen. In artikel 36 lid 3 van eerder genoemde wet is bepaald dat een ieder verplicht is een hulpbehoevend dier de nodige zorg te verlenen. Nu de pony ondraaglijk leed, bestond het verlenen van zorg daaruit dat het dier uit zijn lijden werd verlost, aldus de minister. Artikel 36 lid 3 stond teruggave van de pony aan verzoekster in de weg, nu onmiddellijk ingrijpen gewenst was (zie Achtergrond).

Al met al concludeerde de minister dat de officier van justitie zorgvuldig en professioneel had gehandeld. Hij verklaarde de klacht van verzoekster ongegrond.

Beoordeling Nationale ombudsman

1. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt met zich mee dat de politie en de officier van justitie een inbeslaggenomen dier niet laten euthanaseren, dan nadat zij zich hebben laten voorlichten door een of meerdere deskundigen die iets kunnen verklaren over de gezondheidstoestand en de kansen op herstel van het dier.

2. Euthanasie van een dier is een onomkeerbare, voor het dier en zijn eigenaar ingrijpende beslissing en dat vereist een zorgvuldige en weloverwogen voorbereiding. In deze casus

ging het om de vraag of de pony van verzoekster ondraaglijk leed en of er geen andere optie was dan het dier te euthanaseren. De Nationale ombudsman kan dat niet beoordelen, net zo min als de officier van justitie en de betrokken politieambtenaren van de bereden brigade, ondanks dat de Nationale ombudsman aanneemt dat deze politieambtenaren veel kennis en ervaring hebben op dat vlak. Een dergelijke beoordeling is aan een dierenarts. Ook in dit geval moesten de politie en de officier van justitie afgaan op het oordeel van de dierenarts ter plaatse.

3. Het veterinaire tuchtcollege heeft – kortgezegd – geoordeeld dat de betrokken dierenarts te snel haar conclusie heeft getrokken. Zij had in ieder geval nog nader aanvullend onderzoek kunnen doen en informatie kunnen inwinnen bij de behandelend dierenarts. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de betrokken politieambtenaren en de officier van justitie zich niet kunnen verschuilen achter een te snelle – dat is onjuiste – inschatting van de betrokken dierenarts. Voordat tot euthanasie werd besloten, waren zij ervan op de hoogte dat de pony onder behandeling stond van dierenarts M. Het was zorgvuldig geweest als de politie en de officier van justitie ten minste deze dierenarts naar zijn mening hadden gevraagd. Daarmee wordt voorkomen dat achteraf kan worden gezegd dat de politie en de officier van justitie alleen maar dierenartsen hebben betrokken (te weten de specialist en de dierenarts te plaatse) die hun mening deelden dat het dier geen reëel perspectief had. Hoewel de Nationale ombudsman – anders dan verzoekster stelt – de indruk heeft dat de betrokken politieambtenaren niet uit rancune voor het niet aantreffen van gestolen paarden, maar eerder eveneens uit liefde voor paarden hebben gehandeld, hadden zij hierin zorgvuldiger moeten zijn. Daarbij acht de Nationale ombudsman nog van belang dat het veterinaire tuchtcollege op basis van de medische gegevens over de pony overwoog dat het dier wellicht niet alle potentie had om te genezen, maar dat ook onvoldoende was gebleken van een acute noodsituatie op grond waarvan de beslissing tot euthanasie niet kon worden uitgesteld.

4. Daarnaast heeft de Nationale ombudsman bedenkingen bij de grondslag die de minister heeft gegeven voor het laten euthanaseren van de pony. De Nationale ombudsman betwijfelt of artikel 36 lid 3 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren als grondslag kan worden aangewezen om een inbeslaggenomen dier te laten euthanaseren. Dit artikel bepaalt dat een ieder verplicht is om hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen. Dat zou betekenen dat een ieder die de pony had aangetroffen had kunnen besluiten het dier te laten euthanaseren. Inbeslagname zou dan niet eens nodig zijn. De Nationale ombudsman heeft de indruk dat de verwijzing naar artikel 36 lid 3 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren door de minister een achteraf gezochte grondslag is om de euthanasie te rechtvaardigen. Al met al is de Nationale ombudsman van oordeel dat er gehandeld is in strijd met het redelijkheidsvereiste. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de politieambtenaren van de eenheid Rotterdam en de officier van justitie te Rotterdam, die wordt toegerekend aan de politiechef van die eenheid respectievelijk de minister van Veiligheid en Justitie, is gegrond, vanwege strijd met het redelijkheidsvereiste.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren

Waarnemend ombudsman

Achtergrond

Artikel 36

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen.
2. Tot de in het eerste lid verboden gedragingen worden in ieder geval gerekend:
 - a. een dier arbeid doen verrichten, welke kennelijk zijn krachten te boven gaat of waartoe het uit hoofde van zijn toestand ongeschikt is;
 - b. een koe met overvolle uier vervoeren of op een markt of openbare verkoping ten verkoop houden;
 - c. bij de verlossing van een koe gebruik te maken van dierlijke trekkracht of van een niet door Onze Minister daarvoor toegelaten krachttoestel;
 - d. een hond als trekkracht gebruiken.
3. Een ieder is verplicht hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen.

Artikel 37

Het is de houder van een dier verboden aan een dier de nodige verzorging te onthouden.

Artikel 121

1. Gedragingen in strijd met de voorschriften vastgesteld bij of krachtens de artikelen 36, eerste lid, 37, 40, 43, 61, eerste lid, en 73, tweede lid, zijn misdrijven.
2. Gedragingen in strijd met de voorschriften vastgesteld bij of krachtens de artikelen 33, 35, 36, derde lid, 41, eerste en tweede lid, 59b, derde lid, 61, tweede en derde lid, 62, 63 en 64 zijn overtredingen.